

JURYRAPPORT

Met trots presenteren wij, de vijfköppige jury, het juryrapport van de derde editie van de Marc Chavannesprijs. Een schrijfwedstrijd ter ere van de gerespecteerde journalist Marc Chavannes, die in januari 2024 plotseling overleed.

Om zijn naam en journalistieke nalatenschap in ere te houden, riep De Correspondent de Marc Chavannesprijs in het leven: een jaarlijkse wedstrijd voor schrijftalent tot en met 35 jaar.

Dat gebeurde in nauwe samenwerking met *NRC* en *Spraakmakers* (KRO-NCRV) en met toestemming van zijn kinderen. Marc schreef zelf ruim 40 jaar voor de *NRC* en sinds 2015 voor De Correspondent. In zijn artikelen en columns stond de verdediging van democratie en rechtsstaat steeds meer centraal. Hij schoof daarnaast regelmatig aan bij *Spraakmakers* op Radio 1.

Iedereen die niet ouder is dan 35 jaar kan meedoen door een essay van maximaal 1.500 woorden in te zenden. Het thema dit jaar was: *Vaarwel Amerika, welkom Europa. Hoe kan Europa floreren in de nieuwe wereldorde?* Het essay moest betogend zijn, feitelijk juist en goed onderbouwd. En de inzending mocht maar door één auteur geschreven zijn, in de Nederlandse taal en zonder redactie- en schrijfhulp van AI.

De juryleden

De jury van de Marc Chavannesprijs 2026 bestond uit:

- Maaïke Goslinga (adjunct-hoofdredacteur De Correspondent, tevens juryvoorzitter)
- Herman Tjeenk Willink (politiek geweten en vriend van Marc Chavannes)
- Wouter van Noort (redacteur *NRC*)
- Ömer Tuzkapan (cultuurverslaggever *NRC* en winnaar Marc Chavannesprijs 2025)
- Ellen Hollemans (eindredacteur *KRO-NCRV Spraakmakers*)

De inzendingen

Dit jaar ontvingen we maar liefst 231 essays – bijna het dubbele van vorig jaar (121 inzendingen).

Het indrukwekkende aantal en de diversiteit van de inzendingen laat zien hoezeer Europa bij jonge schrijvers tot de verbeelding spreekt. Terugkerende thema's waren de Russische oorlog in Oekraïne, de afhankelijkheid van grootmachten als de VS en China, en het technocratische karakter van de Europese Unie. Soms ging het over de Europese Unie, soms over Europa als idee of identiteit.

De jury was onder de indruk van de hoeveelheid bronnen die de schrijvers hadden geraadpleegd. De essays boden een reis door de tijd: de complete geschiedenis van het continent trok voorbij, van het Romeinse Rijk tot de Tweede Wereldoorlog en de 80 jaar daarna. Tegelijkertijd onderlijnen de artikelen hetgeen nu de aandacht vraagt: de chipmachines van ASML, de pandemische paraatheid en het protectionisme.

De vorm waarin dit alles gegoten werd, is al even gevarieerd als de inhoud. We werden meegenomen op reportage naar Oekraïne en Kaapverdië, maar kregen ook vergezichten over een bloeiend Europa voorgeschoteld. Sommige essays draaiden om de uitzonderlijke kracht van Europa en hoe die nog meer te benutten. Andere essays waren terughoudender: Europa moet gewoon doorgaan met wat het al goed doet, en zich niet van zijn stuk laten brengen. Er waren ook stukken die kritisch waren over de rol van Europa in de wereld. Het moet zich juist niet opwerpen als nieuwe supermacht, maar leren van het koloniale verleden en een stapje terug doen.

Het was een rijk en veelkleurig palet aan verhalen, waarin de stem van een nieuwe generatie Europeanen luid en duidelijk doorklinkt.

De winnaar

De jury heeft gekozen voor het betoog dat kritisch, maar niet cynisch was. Een essay dat harde lessen trekt uit het verleden, maar optimistisch is over de toekomst. Een essay dat de stem vertolkt van een generatie die vaak onzichtbaar is geweest in het gesprek over Europa.

Wij presenteren met trots de winnaar van de derde Marc Chavannesprijs: Marwa Bouazzati, met haar artikel 'Een sterker Europa? Laten we geen fouten uit het verleden herhalen'.

In haar essay betoogt Bouazzati dat Europa moet afzien van de reflex om voortdurend te streven naar meer macht en voortgaande economische groei. 'Floreren' is meer dan eigen economische bloei in een ongelijke mondiale orde.

Europa doet volgens Bouazzati alsof het in een strijd om basisoverleving zit. In werkelijkheid is het een van de rijkste en veiligste regio's ter wereld. Bouazzati stelt daarom terecht de vraag waarom Europa steeds opnieuw méér wil om te bewijzen dat het centraal staat in de wereldorde. Daarbovenop is het opbloeien van het continent ten koste gegaan van anderen. Bouazzati stelt voor om die maatstaf, het centrum van de macht en economische groei als graadmeter van succes, los te laten. Wil Europa opbloeien in de nieuwe wereldorde, dan zal het niet terug moeten schieten in die oude reflex – een prikkelend punt.

Bouazzati verbindt knap geopolitieke thema's met het kleine. In haar geval is dat een familie-groepsapp met een profielfoto van haar opa. Hij migreerde, werkte en bouwde Europa op, al worden verhalen van mensen als hij vaak buiten beschouwing gelaten als het gaat over het succes van het continent. Laat Europa om te floreren juist de inspanningen van mensen als hij waarderen.

Het werk van Bouazzati wordt gepubliceerd op De Correspondent en in *NRC*. Verder zal ze te gast zijn in *Spraakmakers*. Voor haar winnende artikel krijgt ze 5.000 euro en een ingelijste afbeelding van Cliff van Thillo, die altijd Marcs artikelen illustreerde.

De shortlist

Naast Bouazzati's werk bestaat de shortlist uit twee andere essays die indruk maakten op de jury.

Het eerste is *Brussel vooral niet als nieuw Washington: lang leve de natiestaat!* van Tobias den Hollander. De auteur stelt dat de grootste strijdvraag niet is hoe we met de VS moeten omgaan, maar met elkaar. Kiest Europa voor nationale belangen, of moet het politiek integreren? De jury was onder de indruk van de originele voorbeelden en de uitdagende stelling: schaf de unanimiteitsregel binnen de EU niet af, want juist het veto dwingt lidstaten tot echte diplomatie. Dát is de kracht van Europa.

Voor zijn essay *De ziel van Europa* was Max Boogaard in Oekraïne, waar hij een jonge soldaat en zijn vriendin spreekt over de oorlog. Zeker, vaak in het nieuws, maar het essay raakte de jury omdat het specifiek inging op de ervaringen van twee leeftijdsgenoten van de schrijver. De jury stond even in hun schoenen, op het Maidanplein in Kyiv. Een knap en gedurfd verhaal.

Werkwijze

De Marc Chavannesprijs is georganiseerd door Andreas Jonkers en Lise Straatsma van De Correspondent.

Andreas Jonkers maakte met Riffy Bol (algemeen redacteur De Correspondent) en Just Fontein (samensteller KRO-NCRV *Spraakmakers*) op basis van de inzendercriteria uit alle 231 inzendingen een voorselectie van 14 artikelen, die geanonimiseerd naar de jury werden gestuurd.

De jury kwam op 19 mei 2026 bijeen voor een bespreking van de ingezonden, geanonimiseerde artikelen. Eerst werd er gereflecteerd op wat de jury opviel in de inzendingen. Elk jurylid bracht vervolgens een persoonlijke top drie in. Eerst werden de stukken besproken die in de top drie stonden. Daarna werden de overige essays besproken. Op basis hiervan is de shortlist samengesteld en de winnaar gekozen.

Tijdens de voorselectie en het juryoverleg ging het regelmatig over de rol van AI bij het schrijven van de teksten. Hoewel het reglement van de Marc Chavannesprijs voorschrijft dat redactie- en schrijfhulp van AI niet is toegestaan, leek er in sommige stukken wel degelijk gebruik van te zijn gemaakt. Dit sterkte de jury juist in haar overtuiging om te selecteren op de originaliteit van het inzicht en een eigen schrijfstijl.